51e jaar. — N° 31. Zaterdag, 12 Maart 1904.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's d onderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worde n aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **5** »
Een » » **4** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^mes per drukregel
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. de drukregel.

TONGEREN, DEN 12e MAART 1904

VAN ALLES WAT.

MISDADIGHEID. — De officiëele statistieken hebben bewezen dat in de groote gemeenten — waar liberalism en socialism het meest bloeien — de misdadigheid veel grooter is dan in de kleine buitengemeenten, die bijna allen uitsluitend katholiek zijn.

Volgens de statistieken, is de misdadigheid 't grootst van al in het arrondissement Charleroi, dat vóór de evenredige Vertegenwoordiging, langen tijd uitsluitend liberalen of socialisten naar de Kamers zond.

Men kan uit die cijfers het besluit trekken dat de misdadigheid het grootst is waar het godsdienstig gevoel het meest is verzwakt.

De *Journal de Charleroi* beweert dat de misdadigheid in het arrondissement enkel zoozeer is toegekomen sedert er zich vele vlamingen hebben gevestigd.

Dat is gemakkelijk om zeggen, maar moeilijker om te bewijzen.

Daar wat men ook zegge, het blijft wat we vaststelden.

De misdadigheid is daar het grootst, volgens de statistieken, waar het godsdienstig gevoel het zwakst is.

Het arrondissement Charleroi mag nu bewoond zijn door Walen of door Vlamingen ; — elk weet dat het niet « rot is door klerikalism » zooals de liberale pers zegt.

Onze katholieke buitengemeenten blijven dus gewroken !

* *

Wie heeft voor de werklieden ooit een centiem over gehad ? — De liberalen.

Wie maakt nu veel ambras en vindt het pensioen voor de werklieden te klein ? — De liberalen.

Wie speelt dus eene bespottelijke comedie ? — De liberalen.

Wie kweekt de ongodsdienstigheid onder de jeugdheid ? — De liberalen.

Wie gaf uit zijnen zak nooit een centiem voor 't onderwijs van 't volkskind ? — De liberalen.

Wie wilt de Zondagrust niet ? — De liberalen.

* *

De *Temps*, protestantsch en vrijdenkersblad, deelde een artikel meê, naar aanleiding der twee voordrachten tegen het katholiek onderwijs, in België gegeven door M. Barthou.

De *Temps* betitelt zijn artikel : *De vrijheid zooals in België* en zegt :

« M. Barthou heeft in België twee voordrachten kunnen houden tegen het katholiek onderwijs, terwijl de abbé Delsor in Frankrijk aan de deur werd gewalst, nog vóór hij gesproken had. België leeft onder een clericaal gouvernement, Frankrijk onder een anticlericaal. Wie is er nu plagend ? Wie is er sectaris ? Wie voert er inkwisitie ? 't Is vernederend voor ons ; wij mogen lessen nemen in een land, waar clericalen meester zijn. Welnu, wij zouden fier zijn de Belgische vrijheid te bezitten. »

En zeggen dat onze liberalen beweeren verdrukt te zijn !...

* *

De rechtbank van Tours heeft uitspraak gedaan in zake van het drama van het zinneloozenhuis.

Een der bewakers krijgt eene maand gevang, de tweede het dubbel, de derde een half jaar opsluiting en de vierde een heel jaar.

De president der beheercommissie wordt met eene boete van 2000 fr. vereerd.

Zie't, dat is 't verschil : de zusters wonnen hunnen hemel bij 't verplegen der zieken en zinneloozen ; hunne verwereldlijkte opvolgers winnen het gevangenhuis. Elk zijne goesting, maar wat denken de zieken daarover ?

* *

Het testament van Hare Majesteit de Koningin Maria-Hendrika komt openbaar gemaakt te worden.

Ziehier het begin van dit stuk ;

« Dit is mijn testament »

» In den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes, Amen. Dat de heilige wil van God, altijd beminnelijk, overal en in alles geschiedde ; dat hij geloofd en gebenedijd weze in alle Eeuwigheid.

« Ik geef mijne onsterfelijke ziel over in de handen van den Eeuwigen God. Ik bid Hem mij te willen vergeven, gelijk ik ook vergeef aan allen, die mij vrijwillig of onvrijwillig doen lijden hebben. »

Is dit niet treffend ?

Hoe steekt zulk testament af met de stukken die men den ongelukkigen doet teekenen, die in de klauwen vallen der vrijmetselarij ?

* *

Men vindt op onze dagen vele heerschappen, met eene groote dosis praat-en pronkzucht bezield, maar met oogen welke ziende blind en met ooren welke hoorende doof zijn, die wel zoo even goed als Don Quichotte tegen windmolens willen schermen. Het grootste getal onwetenden, — durven ze zeggen — vindt men tusschen de katholieken.

Vriend lezer, wilt ge eens weten hoeverre die mannen beneden de waarheid blijven, leest dan eens met aandacht de volgende officiëele cijfers, die niet kunnen of zullen tegengesproken worden en welke ik geerne onder uwe oogen breng.

In 1885 telde België 5,794,655 inwoners.

In 1901 was dat getal tot 6,799,999 gestegen of wat 1/6 vermeerderd.

In 1885 bedroegen de uitgaven voor het onderwijs 29,480.647 fr. en in 1900 is er 40,476 512 fr. of 1/3 meer uitgegeven.

In 1885 waren er 10 667 onderwijzers, in 1901 telden wij 19.069 of eene vermeerdering van 7/10.

De lagere scholen hadden in 1885 eene bevolking van 490,699 niet betalende kinderen en in 1901 is dat getal tot 756,127 leerlingen gestegen.

Tot hiertoe spreken wij over de lagere scholen. Wat nu de scholen voor volwassenen betreft, het getal dier scholen was in 1885, maar 1,642 met 64 296 leerlingen ; doch in 1901 treffen wij 3,038 met 145.111 leerlingen aan. Hier nog eens is het getal verdubbeld.

Het getal bewaarscholen was in 1885 gering, namelijk 870 met 85.483 kinderen, in 1901 hebben wij 2400 bewaarscholen met 229,995 kinderen of een verdubbeld getal.

Door wien werd die vooruitgang bewerkt ? Door de partij der onwetende katholieken !

Retraitenhuizen.

In de Retraitenhuizen put de werkman nieuwe kracht om den levensstrijd voort te zetten, vaster zijn zijne geestelijke overtuigingen, grooter is zijne liefde voor vrouw en kinderen, hij zegt vaarwel aan zijne kwade drijfen, kortom, hij herleeft en streekt tot voorbeeld aan zijne vrienden en kennissen.

Dergelijke veranderingen hebben de retraiten teweeg gebracht in vier duizend Limburgsche werklieden, die zich gedurende drie dagen te Lier van de wereld afzonderden, kunnen getuigen dat zij daar nieuwe krachten opteden om den vijand van onzen godsdienst het hoofd te bieden.

Het oogenblik is gekomen Limburg zelf zoo'n retraitenhuis te schenken, en nog in den loop van dit jaar zal het tot stand komen ; maar daarvoor is meer noodig dan goede wil, en het gelukken van dit schoon verdienstelijk werk hangt in groote mate af, van de milddadigheid der katholieke bevolking van Limburg.

Katholieke Limburgers, wilt gij uwe aloude zeden onveranderlijk bewaren, wilt gij 't socialistisch monster beletten Limburg in te dringen, o dersteunt *dit werk*.

Geen beter middel daartoe dan de gesloten retraitenhuizen. De hoogweerdige bisschoppen, zoowel als de Paus Leo XIII, hebben er hunne hooge goedkeuring aan verleend en Z H, Pius X, in een schrijven aan den E. P. Overste van het Retraitenhuis van Lier, bevool het aan den iever en de liefdadigheid van alle geloovigen.

In overeenkomst met Z D H. den Bisschop van Luik, heeft hoogergenoemd comiteit besloten een Retraitenhuis in Limburg op te richten. De plaats daartoe gekozen is Alken, middenpunt der provincie. Om de daartoe noodige zelden te verschaffen, zullen de leden zich bij begoede personen aanbieden.

Het is te hopen dat ieder het zijne zal bijdragen tot het gelukken van het zoo noodige Retraitenhuis van Limburg.

De Liefdezuster.

Meer nog dan, in de samenleving, de plichtvergetene lichtekooi, de ontaarde moeder, de trouwelooze echtgenoot afschuw en verachting inboezemt, dwingt de rechtschapene en eerbare vrouw ontzag en eerbied af. En wel met reden. Want hoe men haar ook beschouwe, als maagd, echtgenoot, als moeder, telkens rijst ze in den geest op als het levendige zinnebeeld van verkoochheid, van liefde, van zelfopoff ring.

Voorwaar de vrouw, door hare bijzondere eigenschappen, verheft en veredelt het menschdom, wier sieraad zij is. Edoch, gast het ons hare liefde is verre van belangloos en onbaatzuchtig in vergelijking met de louterе naastenliefde van de nederige gasthuizen. Hier, zeene aardsche en stoffelijke bewegredenen of beroekeningen ; maar enkel plichtsbetrachting en nakoming van het gebod van liefde : « Bemin uwen evenmensch ».

In de wijde zalen der gasthuizen, waar de naakte ellende van het menschdom akelig wordt ten toon gespreid ; in de snijkamers, naast de heelmeesters en dokters, heb ik haar gezien, een roosje tusschen de doornen gelijk... En zij, die haar smaadt en lastert om het kleed dat ze dragen, hebt zij nagedacht op de menigvuldige uitingen van christene naastenliefde eener liefdezuster ?

Bij welke grootschheid harer zending ?...

Wanneer een ongelukkige met volle teugen aan den bedwelmenden beker van schuldige vermaken heeft gedroken, en krank, hevdoos en kwijnend te rechte komt in het gasthuis, hoeliefderijk meedoogend en zalvend de blik eener liefdezuster neervalt op den lijder ; hoe ze den miesten zijner wenschen voorkomt ; hoe ze hem spreekt van blijde hoop ; gelatenheid en troost verweet daar waar wanhoop en haat schuilden en smeulden ; hoe ze den zieke als een kindje in slaap sust « verjagend de vlieg die mocht storen zijne rust ». Wat geeft het dat die man haar vreemd is en zij hem nooit kende ! Wat geeft het dat hij misschien een dronkaard, een wulpschaard was ; meer nog, haar vervolger ! Wat geeft dat, zoo hij lijdt !...

Nederig als 't vioolje dat zich achter kant en struik verdoken houdt, huist en kluist zij in de eenzaamheid ; hare ged is ing en smal : nagenoeg is er plaats voor een Christus en Mariabeeld, een kniebankje en een harden stroolzak... Niet op vreugd-feesten, of gezellige bijeenkomsten, op vermakelijkheden, maar in het droeve slaapvertrek van den teringlijder, rondom het kille doodsbed ; maar in de ziekenzalen der gasthuizen ; maar op de slagvelden, onder eene hui van kogels en vuur ; en dáár ook waar besmettend de vuilste zieken woeden, daar waakt ze zacht en vroom, of gezwind en vlug als eene vinde zweeft ze rond, het kruis en den rozenkrans enkel als borstweer.

En om het goed dat ze schikt en de traanen die ze droogt, wordt ze gehaat, gevloekt en verjaagd.

Of wel sluipt de lader die edele vrouw na, alsof er spot en smaad bestond was om het zalig oord, waar onophoudend liefdekorrels ontkiemen, te bemoorsen, en den lichtkrans van liefdedaden, welke die engelen omgloert, te verdooven !

En weinigen slechts ondooien het hoofd voor haar die zoo volmaakt de naastenliefde verpersoonlijkt !

Jer.

Geluk van den werkman als vader.

Zeer schoon is waarlijk de schildering welke Dr Oberdorffer van Keulen ons voorhangt van 't geluk, dat een brave werkman als vader gesiet.

« De arbeid van den werkman is een ware zegen, als hij mag werken met het bewustzijn, dat zijne moeite niet voor hem alleen is, dat het doel van zijn streven niet enkel is : tijdelijke winst en eenwige winst voor hem persoonlijk, maar dat er bovendien nog dierbare wezens zijn, uit zijn eigen vleesch en bloed gevormd, voor de welke zijn arbeid aardse en hemel opent. Omdat hij voor zijn kind arbeidt, gevoelt de man niet meer last van zijn werk. Als ook het zweet van zijn voorhoofd druppelt, als al de spieren van zijne armen spanen bij 't geweld van arbeid, dan denkt de werkman : Zoo win ik brood voor mijn kind en de middels om het te voeden, en hij vergeet den zwaren last en de zware vermoeienissen.

« Vroeg in den morgen, eer roode schemer licht door de vensters in zijne nederige woning zend, staat hij op van zijne legerstede, dankt den Schepper voor de verkwikkende rust, die hij genoten heeft, aanschouwt bij het licht der lamp de lieve trekken van het engelenkind, dat in de wieg rust, geeft het een kruisken op zijn voorhoofd, en haastig is hij naar zijn werk, al droomend van de toekomst voor zijn kind. En terwijl de machienen razen en jagen, terwijl vonken vuur overal roodspatten, terwijl zijne hand onvermoeibaar roert en voortwerkt, is zijn hart te huis bij zijne vrouw en kind, het stamelende gezwatter van zijnen kleinen lieveling spelt weder in zijnen geest, luider en levendiger dan al het geweld van ruischende en rotschende werktuigen, die road hem razen. De uren vliegen voorbij zonder dat hij het bemerkt.

« De middagklok luidt,

« Nu komt hij weder te voorschijn uit het duistere, dampachtige werkhuis ; eene jonge vrouw komt hem tegen in hare eenvoudige en nette kleederdracht. Op den rechterarm draagt zij een kind, in de linkerhand een blikken keteltjen.

« Moeder zet het kind op den grond, dat met onvaste stappen en opene armkens naar vader hupp lt.

« Een vriendelijke lach spelt over de ruwe trekken van den gelukkigen man ; hij staat zijne ruwe handen te zamen, roept het kind met zijnen naam, en bukt zich om het in zijne armen te nemen, heft het omhoog, ombelst het, drukt het op zijn hart, spreekt, lacht en speelt er mede, zet het weder op den grond, en gaat in de schaduw nederzitten om zijn middagmaal te nemen.

« De blauwe hemel is zijn dak, een koele steen dient hem tot stoel, en zijne vermoeide knieën tot tafel. Maar eer hij zijnen lepel in het blikken keteltjen steekt, ontdekt hij eerbiedig zijn hoofd en bidt, en begint dan welgemoed zijnen maaltijd. Nevens hem zit zijne vrouw, en de kleine loopt van de kniën van den eenen tot de knieën der andere.

« Nog eens klinkt de klok. De man staat op weder werkwärts en gesterkt, neemt afscheid van zijne vrouw, en gelaten en verduldig bukt hij opnieuw onder den last van het werk, tot dat de avondduisternis hem weder bij vrouw en kind brengt. »

Onze Missionarissen.

Pater Oscar De Smet en broeder Van Audenhove, der missionarissen van Scheut, zijn overleden, de eerste in Congo, de tweede in Mongolië.

Pater De Smet, geboortig van Brussel, was 27 jaar oud en is aan koortsen bezweken. Broeder Van Audenhove, te Roeborst geboren, telde 30 jaar en is aan de pokken gestorven.

* *

Eene caravaan missionarissen is donderdag op de « Albertville » ingescheept, te weten een priester en twee broeders der abdij van Tongerloo en drie Zusters van het H. Hart, van Berlaer, bij Lier.

De meesten begeven zich naar Uellé.

Ziehier hunne namen : 1 de kanunnik Amandus Vanuytven, geboren te Gheel, d n 25 April 1869 ; de eerw broeder Celestin Brunsel, id. te Vynkt, 10 Maart 1871 ; 3 Zuster Marie-Anne, in de wereld Mej. Rosalie Buytjens, id. te Berlaer, 29 Juni 1865, 2e vertrek ; 4 Broeder Eduard Coppens, id. te Grage, 25 December 1879 ; 5 Zuster Marie-Jeanne, in de wereld Veron. Van Weemael, id. te Tremeloo, 28 Aug. 1870 ; 6 Zuster Marie-Florence, in de wereld Elis. Bertels, id. te Hulsen, 10 Juni 1877.

NIEUWS
uit de stad en de provincie.

Paardenmarkt te Tongeren *DONDERDAG 17 MAART.*

Op de markt van TONGEREN van donderdag waren te koop gesteld : 419 koeien en kalveren, 191 vette varkens en 1578 magere varkens.

M. Desmaisières,
onze achtbare volksvertegenwoordiger, zal op
Donderdag 17 MAART,
dag der foor, in het lokaal van de Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielenstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

APOTHEEK. — ZONDAGRUST.
Zondag zal de apotheek van
M. Vanderyst
alleen openblijven, van 12 uren 's middags tot 12 uren 's nachts, voor de dringende noodwendigheden.

Bij den *Postrijder* van heden behoort een BIJVOEGSEL.

ONZE MAATSCHAPPIJEN

VOLKSBOND ST.-MATERNUS.

Zondag 13 dezer (HALF-VASTEN) ten **8** ure stipt **groot Vlaamsch Avondfeest,** opgevoerd door de « Ster der Toekomst ».

PROGRAMMA :

1. 't Ben getrouwd !
2. De mislukte bakte, (tweespraak).
3. 't Ben piot !
4. M. Langenbek of de mislukte huwelijken.
5. Piet en Pauwel Kwakkels, (tweespraak).
6. De vrou van zijn lammekens !
7. Sebastopol.
8. Blompap, algemeen lied.
9. Trekking eener *TOMBOLA*.

Gedurende de tusschenpoozen, muziek voor viool en piano.

BERICHT. — De Vrije toegang uitsluitelijk voor de leden. — De Kinderen worden niet toegelaten.

PENSIOENKAS. — Het bestuur der Lijfrentkas van 't kanton Tongeren heeft de eer de werkende leden der voornoemde maatschappij, welke de stad Tongeren bewonen, te berichten, dat hunne lijfrentboekjes ter inzage liggen in den Volksbond Sint-Maternus op de *drie eerste zondag der maand Maart* van vijf tot zes uren 's avonds

De belanghebbenden zijn vriendelijk verzocht hun pensioenboekje te komen raadplegen.

Dit zal voor hen een krachtigen spoorslag wezen om voort te gaan op den ingeslagen weg.

Tevens zullen zij zich getrokken gevoelen hunne vrienden en kennissen aan te zetten zich insgelijks bij de Lijfrentkas aan te sluiten om alzoo hunne oude dagen tegenkommen en gebrek te vrijwaren.

Het bestuur.

St-Gregorius-Vereeniging van 't Bisdom Luik. — STAD TONGEREN.

Eene *voordracht* zal gegeven worden over *KERKZANG* op maandag 15e Maart om half drie juist in de zaal van den

VOLKSBOND

Hoondstraat, Tongeren, door Mr C. COENEN.

1° Eenige woorden over de geschiedenis van den kerkzang.
2° Schoonheid van den kerkzang.
3° De neuma's of melodi vormen.
4° Hoe moet men zingen ?
5° C zongen voorbeelden van Gregoriaanschen zang.
6° Voorbeelden van orgelbegeleiding.

BERICHT. — *Aan de liefhebbers eener aangeneme lezing.*

Voortaan zal de katholieke Volksbibliotheek (lokaal Volksbond) open staan alle donderdagen van het jaar van 1 tot 2 1/2 ure, in plaats van op de vrijdagen ; alsook op de zondagen van 11 tot 12 ure.

De boeken worden aan de lezers of lezeressen gratis uitgeleeld, voor 14 dagen.

Namens het Bestuur.

Effractiën. — Te koop bij M. COLLÉE, boekhandelaar, Groote Markt, te Tongeren :

TABEL DER PRIJZEN DER GRANEN voor de vereffening der achterstallige renten en pachten en den afkoop in 1903.

De zittijd van het **Hof van Assisen** der provincie Limburg voor het tweede kwartaal 1904, zal te Tongeren geopend worden den maandag 2 Mei, onder voorzitterschap van M. Verkinsen, Raadsheer bij het Hof van Beroep, te Luik.

De Gouverneur der provincie Limburg brengt ter kennis der belanghebbenden dat de jacht met het geweer op de boschsoep in de bosschen toegelaten is van af 10 der loopende maand Maart tot en met 15 April aanstaande.

Hasselt. — PAARD OP HOL. — Woensdag voerden twee knechten van M. P. met eenen ongeladen comion naar de statie. Opeens braken aan de Curingerpoort de stangen der berrie, die het dier op de pooten vielen. Het dier verschrikte, steigerde en holde weg. De toom brak in de hand van den voerman.

Het verschrikte paard ijlde in volle vaart met de berrie na zich, die gedurig tegen zijne achterpooten sloeg, van af het bolwerk Schieveld, de Leopoldplaats op, liep in het duister voort met een ontzaglijk lawaai over de Guffenslaan, draaide de Beekstraat in, alwaar als bij mirakel honderd kinderen voor het aanstellend dier konden vluchten, spoedde zich schuimend over de Vischmarkt, dwars over de fruitmarkt, en viel, in zijn getuig verward, aan den omdraai der Kortstraat neer.

De heer L. greep aldaar het verschrikte dier en bracht het huiswaarts. Deachterpooten van het paard zijn gewond door het gedurig slaan der berrie. Net en schuimend van zweet, werd het terug op stal geteet. Er zijn gelukkig geene rampen of erge beschadigingen te betreuren.

Nederheim. — Men schrijft ons ;

In gevolge een verzoekschrift, gericht aan het Spoorwegbestuur kunnen, wij melden dat de ladingsplaats der statie binnen kort verlengd zal worden door een paveisel van ongeveer 100 meters ; de landbouwers zullen dit met veel genoegen vernemen, daar die vergrooting de moeilijkheden wegruimt, die zij verleden jaar tijdens het beetenseizoen ondervonden.

— Eene tijding die niet minder voldoening zal baren in Nederheim zoowel als in de naburige dorpen, is dat de inrichting van een postdienst in de statie zoo goed als besloten is. Wanneer men soms hoort, hoe dikwijls de dorpsbewoners, verlies en teleurstelling ondergaan ten gevolge der late briefwisseling, dan mag men gerust zeggen, dat de voordeelen, spruitende uit bovengemelde instelling, onberekenbaar zijn. Het bureel zal openzijn voor den *algemeenen dienst*, en de bediende gemeenten zullen met eene tweede uitreiking begunstigd worden.

Men zal begrijpen dat de nieuwe dienst, niet zal in werking treden, alvorens de nieuwe lokalen der statie betrokken zijn, hetgeen, volgens de waarschijnlijkheid, zal geschieden in de maand Mei of Juni aanstaande.

De dorpen, van het kantoor afhangende, zijn nog niet bepaald, maar schijnen te zijn : Heure-le-Tiexhe, Freeren, Nederheim, Mall, Sluizen, Millen en het gehucht Elst.

ZEEAVONTUREN.

8de VERVOLG.

Van verre uit het binnenland klonk het flauwe, slaperige roepen van eene kwartel, en het gesjirp van talloozе krekels ; een lange golf spoelde over de helling van het strand en gleed terug in den Oceaan. Wilbur schudde het hoofd.

— Ik hoor niets, fluisterde hij. Daar, daar begint hij weer te beven.

Weer ging een langdurige doch zwakke trilling door de schoener, van voor naar achter, en van den kiel, tot boven in den mast. Scharnieren en paneelen kraakten, maar nauwelijks hoorbaar. De traan in de kuipen trilde.

— Ik gaf twee vingers als ik wist, wat dit alles beteekent, mompelde Moran. Ik ben op zee geweest sinds... Opeens riep zij luid : Sta vast ! bij gaat weer omhoog !

De schoener werd langzaam onder hen opgelicht, dijmaal bij den achtersteven. Hooger en hooger zing hij, terwijl Wilbur een slag greep, om er zich aan vast te houden, en trachtte, het kloppen van zijn hart te doen bedaren.

— Groote hemel ! riep Moran met vlammende oogen. Dat is...

Opeens kwam de « Bertha » weer naar beneden, en lag in de gladde zee te schommelen als in de branding. Het dek blonk van de traan.

Tot ver in de baai zag men de rimpels, van den schoener uitgingen. De Chineezen stormden schreeuwend door het luik naar boven. Nogmaals ging de « Bertha Millner » op en neer, de kuipen begonnen op het dek te glijden, de masten trilden als rietstengels, de balken en planken kreunden door de spanning. In den achtersteven kraakte iets. Toen hield het op, de rimpels hiervan weg liepen.

Langzaam rees de schoener omhoog als op den top van een geweldige golf, langzaam daalde hij, en werd weer opgelicht, zoodat Wilbur zich aan de verschansing moest vastgrijpen om niet te vallen. De trilling nam steeds toe, zoodat hunne tanden ervan klapperden. Beneden in de kajuit hoorden zij kleine voorwerpen van de tafel en van de schabben vallen. Met een plotselingen ruk kwam de « Bertha » weer naar beneden, zoodat de traan die op het dek gemorst was, de spuigaten uitspoot, de masten schudden, en het water schuimde en golfde.

En dat was alles. Te hooren of te zien was er niets. Alleen het angstige beven van den kleinen schoener, en het lange, trage omhoog gaan.

Het werd morgend, en het ontbijt werd stilzwijgend en in grimmige stemming gebruikt. Het was te laat, om aan vertrekken te denken, nu het roer kapot was. De « Bertha » moest blijven waar zij was.

— En als de dans weer begint, riep Moran, dan springen de planken van den achtersteven.

Charlie knikte plechtig. Hij zegde niets, al zijn eroat was teruggekeerd, nu het helder licht was en de « Bertha Millner » kalm lag als een meeuw op haar nest.

— Dat geloof ik ook, zegde hij.

— Nu, mij dunkt, wij moesten het roer zien vast te maken, en naar Frisco terugkeeren, zegde Moran. Op die manier is er toch niets te verdienen. Haaien zijn er niet. Er is iets niet in den haak. Zij zijn ergens heen gegaan. De matrozen vervelen zich en verdienen niet genoeg, om aan wal den kost te hebben. Wat dunkt gij ?

— Mij dunkt van ja.

— Dan gaan wij naar huis. Bedoelt gij dat ?

— Mij dunkt van ja... morgen.

— Morgen ?

— Ja.

— Dat is dus afgesproken, drong Moran aan, verbaasd over zijn snel besluit ; morgen gaan wij naar huis ?

Charlie knikte.

— Morgen, zegde hij.

Het roer was niet zoo erg beschadigd als zij eerst gemeend hadden ; het was gemakkelijk te herstellen, maar een der manschappen moest over de verschansing klauteren.

— Kim hier over de verschansing, Jim, beval Moran. Charlie, vertel hem wat er gebeuren moet ; wij kunnen er den roerhaak niet zoo van het dek inkrijgen.

Doch Charlie schudde het hoofd.

— Hij heeft er geen zin in ; hij is bang, Moran viel uit.

— Wat kan mij dat schelen of hij bang is. Ik wil hebben dat hij den roerhaak op zijn plaats brengt. Goede hemel, riep zij met de uiterste minachting, wat een tuig ! Ik zou nog beter een schip kunnen sturen met apen. M. Wilbur, ik zal u moeten vertoeken naar beneden te klimmen. Ik dacht, dat ik hier kapitein was, maar alles hangt er van af, of die kerels bang zijn of niet

— Er zijn zooveel haaien, pleitte Charlie. Hij is bang, dat zij terugkomen en hem zullen pakken.

— Kom hier staan met een paar stootbijlen, riep Moran, en stoot toe, zoodra gij een haai ziet ! Nu stuurman, zijt gij gereed ?

Wilbur verzamelde al zijne vasberadenheid, trok zijn jekker en sandalen uit, en klom over de verschansing.

— Houd uw oor bij het water, riep Moran hem toe ; soms kunt zij hun vinnen hooren slaan.

Den roerhaak te bevestigen was het werk van een minuut, en Wilbur kwam druipend uit een eenigszins bleek weer op het dek. Hij wist niet in welke afgrijselijke gedaante de dood misschien op hem geloerd had, daar onder het zeewier. Toen hij naar beneden wilde gaan om droogе kleeren aan te trekken, zag hij tot zijn verbazing, dat Moran hem glimlachend de hand toestak.

— Dat hebt gij flink gedaan, zegde zij, dank u. Ik heb meer ervaren zeelieden gekend, dan gij, die het waagstuk niet ondernomen zouden.

Nooit was zij in zijn oogen zoo schoon geweest, als op dit oogenblik. Na van kleeren verwisseld te hebben, bleef hij een heele poos met de kin in de handen zitten peinzen. Eindelijk, als om zij e gedachten in woorden te kleeden, zegde hij hardop, terwijl hij opstond :

— Maar daarvan is natuurlijk geen kwestie...

Hij herinnerde zich, dat zij den volgenden dag naar huis zouden gaan. Binnen veertien dagen zou hij weer te San Francisco wezen — als belastingbetaler te, door de politie beschermd burger.

Het was toch wel aardig geweest, deze drie weken op de « Bertha Millner » een zonderling tijdvak tusschen zijn gewoon leven geplaatst.

Hij herdacht den geheelen tocht : Kitcuell, de schildpaddenjacht, het vinden van het onbeheerde schip, de doode kapitein, de storm, en het vreeselijke tooneel van het zinken der bark. Moran aan het roer, het afschuwelijke haai-avagen en ten slotte het onverklaarbare opheffen en trillen van den schoener. Hij meende, dat hij de verklaring van dat geheim nooit zou krijgen.

De dag werd doorgebracht met toebereidselen om weer in zee te steken. De kuipen en vaten werden opgeborgen en de touwen en lijnen er bij. Tegen den avond was alles in orde ; den volgenden morgend met het aanbreken van den dag zouden zij onder zeil gaan. Misschien zouden zij den schoener de baai moeten uitslepen met hulp van de sloep, want er was heel weinig wind ; doch in volle zee zou dat beter worden.

'n Avonds ten tien uren kwam de geheimzinnige trilling weer, en een half uur daarna werd het schip zacht een paar maal opgelicht. Verder gebeurde er niets.

Later in den nacht — of liever in den morgend vroeg — ontwaakte Wilbur plotseling in zijn hangmat, zonder te weten waarom. Hij sprong op het dek en luisterde. Op de « Bertha Millner » was alles stil. De nacht was kalm en rustig, de nieuwe maan stond even boven den horizon. Wilbur luisterde aandachtig, want nu hoorde hij eindelijk iets.

Tusschen den schoener en het strand hoorde hij een zacht plassen en nu en dan een geluid, alsof een riem heen en weer schoof. Kon er een boot zijn tusschen het schip en het land ? En welke boot ? en door wie bemand ?

Meer en meer kwam hij tot de overtuiging, dat hij juist gehoord had.

— Boot ahoy ! riep hij opeens, zoo luid hij kon.

Er kwam geen antwoord ; het geluid van de riemen werd zwakker. Moran kwam de kajuit uitgelopen, haastig haar jekker aanschietend.

— Wat is er... wat is er ?

— Ik geloof een boot, hier, rechts van den schoener. Luister... daar... hoort gij de riemen ?

— Gij hebt gelijk ; roep de matrozen, zet de boot uit, de boot moeten wij volgen. Hallo, Charlie, alle man hier !

Wilbur en Moran zagen elkander aan. Opeens... waarschijnlijk door de stilte die op den schoener bleef heerschen... begrepen zij, dat zij geen antwoord zou len krijgen. Moran vloog naar het luik van het voorschip, liet zich, zonder de trap te gebruiken, naar beneden zakken, en riep een oogenblik daarna :

— De kooien zijn ledig, zij zijn weg, zij hebben ons in den steek gelaten.

Zij kwam weer boven.

— Zie, zegde Wilbur, toen zij weer op het dek was. De sloep was weg ; die hebben zij meegenomen. Het was onze eenige boot ; nu kunnen wij niet aan land gaan.

— Lafhartige, bijgeloovige kerels ! Ik had het moeten verwachten. Zij hadden zich liever aan stukken laten hakken, dan langer hier aan boord te blijven, met hun Feng-shui !

Toen het licht werd, zagen zij de desertеurs op het strand gekampeerd, dicht bij de sloep. Wat zij van plan waren, was niet uit te maken. Het was duidelijk, dat de Chineezen, doortrokken van allerlei bijgeloovigheden, liever alles waagden dan langer op den schoener te blijven.

— Nu, kunnen wij hen niet missen ? vroeg Wilbur. Kunnen wij samen den schoener niet naar een haven brengen ?

— Wij zullen het in ieder geval beproeven, kameraad, zegde Moran. Naar San Diego kunnen wij hem allicht krijgen.

De Chineezen hadden levensmiddelen genoeg aan boord gelaten, en Moran maakte het ontbijt gereed.

Gelukkig kwam er tegen acht ure een zeer licht briesje uit het westen opzetten. Moran had hare plaats aan het roer ingenomen, toen zij opeens riep :

— Een zeil !... en vertel mij in vredesnaam eens wat voor schip dat is ?

Een vaartuig van een zeer zonderling voorkomen vertoonde zich aan den ingang van de Magdalena-baai.

Wilbur voegde zich bij Moran op het halfdek. Zij nam den vreemdeling door den kijker op.

— Zoo'n schip heb ik nog nooit gezien, mompelde zij, Wilbur den kijker gevend.

Wilbur zag lang en aandachtig. Het schip had de grootte en on eveer den vorm van een karveel uit de vijftiende eeuw — hoog van boeg en steven, en schijnbaar even geschikt om zee te bouwen als een sorpterine. Alleen op oude preuten had Wilbur ooit zulk een vaartuig gezien. Het voerde slechts één mast, die voorover hing ; het logzeil was op een groot getal bamboestokken gespanden.

Aan weerskanten van den boogen, stompen boog was een groot rond oog, terwijl iets verder naar achteren dan midscheeps een kolossale riem uitstak, veertig voet lang — langer dan het schip zelf was. Hij moest gedeeltelijk als roer, (Vervolgt).